

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(6)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 406 sahifa,
22-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

“Kitobxonlar klubi” modelining ingliz tili to‘garak mashg‘ulotlarida o‘quvchilarning kognitiv kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	10
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Bo‘lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatida suggestiv yondashuvning o‘rni	14
Arolov Davronjon Davlataliyevich	
Akmeologik yondashuv asosida maktabgacha ta‘lim direktor o‘rinbosarlarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmini takomillashtirish	19
Asatullayeva Sitora Dilmurod qizi	
Hozirgi o‘zbek tilida neologizmlarning tarixi va bugungi kun taraqqiyoti.....	22
Bektosheva Mehinbonu Abdumalik qizi	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotlari bolalarida jamoada ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	26
Djurayeva Dilfuza Nuriddin qizi	
Korpus lingvistikasi vositalari yordamida bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarining til tahlili ko‘nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	30
Eshonqulova Sarvinoz Yashinovna	
Talabalarning shaxsiy sifatlarini rivojlantirishda sun‘iy intellektning o‘rni va ahamiyati.....	35
Hojiyeva Nasiba Bahodirovna	
Logopedik mashg‘ulotlarni tashkil etish va rejalashtirish moduliga oid mustaqil ta‘lim topshiriqlarini integrativ modellashtirishning innovatsion texnologiyalari.....	39
Ibroximova O‘g‘iloy Inomjon qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida ortiqcha vaznli bolalarga differensial yondashuvning ahamiyati	43
Yuldashev Bobirjon Noibjon o‘g‘li	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotida xalq og‘zaki ijodi vositasida bolalarning axloqiy sifatlarini shakllantirishning ahamiyati.....	48
Muradxanova Munisaxon Ikrom qizi	
Bo‘lajak psixologlarda altruistik xulq motivlarini rivojlantirishning psixologik imkoniyatlari	54
Nusratova Mexriniso Baxshilloevna	
Inklyuziv ta‘lim tushunchasi va uning zamonaviy pedagogik paradigmalarda tizimidagi o‘rni.....	59
Pulatova Dilfuza Azamkulovna	
Magistrlarda “Imposter sindromi”ni yengish orqali kreativ salohiyatni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari.....	66
Qayumov Baxtiyor Zokirjon o‘g‘li	
Kichik maktab yoshidagi bolalar nutqining fonematik rivojlanishi	70
Qurbonova Sevara Suyunovna	
Mikrobiologiya ta‘limida individual pedagogik texnologiyalarni joriy etish mexanizmlari	74
Raxmatov Oxunjon Soibjonovich	
“Estetik tarbiya”, “kreativ kompetensiya”, “estetik tarbiya mexanizmlari” tushunchalarining konseptual asoslari.....	79
Saidova Feruza Akramovna	
Zamonaviy ta‘lim jarayonida neyropedagogika yordamida nutqiy ko‘nikmalarni rivojlantirish.....	84
Sidiqova Yulduz Sobirovna	
“So‘nggi jadid” Begali Qosimovning ilmiy-pedagogik merosi.....	88
Toxirova Dilshoda Inom qizi	
Ona tili darslarida o‘qib tushunish ko‘nikmasini rivojlantiruvchi mashq va topshiriqlar ustida ishlash	92
Turg‘unova Nilufar Muxiddin qizi	
Ingliz, golland va o‘zbek tillaridagi frazeologizmlarning lingvostatistik xususiyatlari.....	96
Xaydarova Go‘zalxon	

Maktabgacha yoshdagi bolalarda hayotiy kompetensiyalarni shakllantirishda yumshoq ko'nikmalarning ahamiyati.....	101
<i>Xolmatova Dilshoda Sherali qizi</i>	
Farzandlarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda oilaning pedagogik imkoniyatlari	105
<i>Yusupova Diloromxon Sabirdjanovna</i>	
Yoshlarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish orqali sotsial manipulyativ ta'sirlarga psixologik barqarorlikni shakllantirish.....	109
<i>Qosimova Sarvinoz Baxtiyorovna</i>	
O'quvchilarda modellashtirish ko'nikmalarini shakllantirishga ko'maklashadigan faoliyat usullari	114
<i>Abdurazzaqov O'ktam Abduqayumovich</i>	
Dizartriya shakllarining klinik-patogenetik tahlili va differensial diagnostikasi	120
<i>Axmedova V. T.</i>	
Boshlang'ich sinflarda fanlararo yondashuvga asoslangan integrativ topshiriqlar ishlab chiqishning uslubiy asoslari.....	127
<i>Elmurodova Inoyat Abdumutalibovna</i>	
Deviant xulq-atvorli o'smirlar ijtimoiylashuvining psixologik determinantlari.....	132
<i>Elov Ziyodullo Sattorovich</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida talabalar o'quv natijalarini baholashning pedagogik modeli.....	138
<i>Ernazarov Mirzohid Yo'ldosh o'g'li</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini raqamli texnologiyalar asosida o'qitish metodikasi	145
<i>Mamadaliyeva Zarina Raxmat qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda kognitiv tilshunoslikni joriy etish masalalar	150
<i>Mamatova Gulshan Amankulovna</i>	
Doston musiqiy merosini o'rganishni uslubiy takomillashtirish mazmuni.....	153
<i>Qo'shayev Ilhom Axtamovich, Nasirova Sevinch Ismatovna</i>	
"Elektr yoritish" fanida mustaqil ta'limning zamonaviy shakllari.....	157
<i>Nasretdinova Feruza Nabiyeвна</i>	
Maktabgacha va maktab yoshidagi bolalarda sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirish	162
<i>Nazarova Dildora Asatovna, Kuchkorova Robiya Shuxrat qizi</i>	
Dual ta'limda oliy ta'lim va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning mazmuni.....	167
<i>Qoraboyeva Zohidaxon To'lanboyevna, Tursunbayeva Sevara Abdullo qizi</i>	
A Methodological Model for Developing Pedagogical Reflection in Pre-Service EFL Teachers.....	172
<i>Rahimberdiyeva Maftuna Rakhimberdi kizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda sog'lom turmush tarzining kasbiy kompetentlikka ta'siri	177
<i>Raximova Saboxat Qaxramon qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda interaktiv texnologiyalar va faol ta'lim metodlarining samaradorligi	182
<i>Safarova Nigora Nasilloevna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida interfaol usullarning mazmuni, turlari va funksional ahamiyati.....	190
<i>Safarova Soliha Ilhomovna</i>	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash jarayonida diagnostik metodlardan samarali foydalanishning ahamiyati...	196
<i>Saotmuratova Zebo Yuldash qizi</i>	
Musiqqa ta'limida interfaol metodlardan foydalanishning didaktik imkoniyatlari.....	200
<i>Saparov Raxim Muratbayevich</i>	
Maktabgacha yoshdagi tarbiyalanuvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish ijtimoiy zarurat sifatida.....	204
<i>Xolmatova Yodgoroy Baxtiyorjon qizi</i>	
Energetika fanlarini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik afzalliklari.....	208
<i>Zoxidov Iqboljon Zokirjonovich</i>	
Методическая модель контекстуального обучения в формировании лингвокультурной компетенции при обучении русскому языку в национальных группах	213
<i>Рустамова Ферузaxon Махмуджановна</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Integrating Artificial Intelligence into EFL Academic Writing Instruction: Opportunities, Challenges, and Pedagogical Implications..... 218 Allamurodov Elyor Tursun ugli	218
	Sahna nutqida adabiy tur va janrlarning metodik talqini..... 223 Dilrabo Jumanova	223
	Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim ekotizimi: imkoniyatlar va xavflar 227 Oqil Ochilov Lutfullo o'g'li	227
	Z avlod bilan ishlashda ta'lim va tarbiyaga oid zamonaviy tendensiyalar 232 Ravshanov Sanjar Tolibjonovich	232
	Talabalarni ma'naviy tarbiyalash jarayonida diagnostik metodlardan samarali foydalanishning ahamiyati... 235 Saotmuratova Zebo Yuldash qizi	235
	Tarixiy-ilmiy materiallar va zamonaviy texnologiyalar integratsiyasi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining geometrik tafakkurini rivojlantirish metodikasi..... 239 Toshpulatova Mamura Ismailovna, Mannonova Dilafro'z Ravshan qizi	239
	Davlat-xususiy sherikchilik asosidagi maktabgacha ta'lim tashkilotlarini boshqarish va muvofiqlashtirish ... 244 Xakimov Abdug'ulom Soyibjonovich	244
	Ingliz tilini boshqa sohadagilarga o'qitishda grammatik jihatlar 247 Ataboyeva Guliruxsor Baxtiyor qizi	247
	Methodological Foundations for Developing Environmental Education Through the Integration of Climate Change Education Into Biology Lessons in General Secondary Schools..... 250 Abdurakhmanova Iqbolkhon Yulchiyevna	250
	Sharq va G'arb mutafakkir olimlarining oila va farzand tarbiyasi borasidagi qarashlari 255 Berdiyeva Dilnoza A'zamovna	255
	Ommaviy sport turlari yordamida ayollarni sog'lom turmush tarziga yo'naltirishda ilmiy yondashuv 258 Charos Axmadova	258
	STEAM integratsiyasi orqali maktab o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish 262 Choriyor Maxmatraimov Eshmamatovich	262
	Maktabgacha ta'lim kafedrasida bo'lajak tarbiyachilarni innovatsion-metodik faoliyatga tayyorlashni transformatsion boshqarish texnologiyasi 267 Djalalov Baxromjan Begmurzayevich	267
	Raqamli transformatsiya sharoitida yosh ota-onalarda yolg'izlik hissining namoyon bo'lishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-psixologik va etnopsixologik omillar 272 Erimmetova Nafisa Bahromovna	272
	Zamonaviy ta'lim muhitida talabalarning ijtimoiy-psixologik adaptatsiyasi va uning strategiyalari 279 Haqberdiyeva Dinora Qobil qizi	279
	Maktab direktorlarining moliyaviy boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish tehnologiyalari..... 283 Karimov Jaxongir Abdunabiyevich	283
	Jadidlar merosiga e'tibor: tarixiy xotira va ma'naviy tiklanish omili..... 287 Madaminova Shaxodat Shomurotovna	287
	Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'limdagi o'rni va nutqni baholashdagi imkoniyatlari..... 293 Mahmudova Maftuna Aktam qizi	293
	Effectiveness of Simulator Technologies in Pilot Training: an Experimental Study 297 Maksudov Ilhomjon Turgunboy o'g'li	297
	Yangi O'zbekistonda o'qituvchi maqomining huquqiy kafolatlari va pedagogik faoliyat samaradorligi..... 301 Menlibayeva Azima Oralbayevna, Oralbayeva Aziza	301
	Raqamli jamiyat sharoitida ong transformatsiyasining falsafiy jihatlari..... 305 Muxitdin Nazarov	305
	10-11-sinf o'quvchilarida o'qishdan yozuvga o'tish ko'nikmasini rivojlantirishning bosqichli metodik tizimi ... 310 Nazarova Shoiraxon Abdumo'min qizi	310
	Zamonaviy ta'lim paradigmasida "potensial" tushunchasi: shaxsning rivojlanishga qaratilgan ichki imkoniyatlari, bilim, ko'nikma, qobiliyat va kompetensiya..... 314 Qurbonova Gulmira Alisher qizi	314

Deffenbacherning driving anger scale metodi asosida haydovchilarning agressiv xulq-atvorining psixologik xususiyatlarini jinslar kesimida o'rganish	318
Rahim Usmonov Raxmonali o'g'li	
Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik-psixologik mexanizmlari.....	323
Sadoqat Sarmanova Shermahmatovna	
Vizual axborot: paydo bo'lish tarixi, qo'llanish sohalari va ta'lim jarayonidagi ahamiyati.....	328
To'g'izboyev Faxriddin Ulashovich	
Fizika darslarini tashkil etishning mazmuni, mohiyati va didaktik tamoyillari.....	334
Turabova Lobar Xusen qizi	
Ekstrakorporal urug'lantirish orqali tug'ilgan bolalarda xotiraning rivojlanishi	339
Usmonova Xusnora Ergashovna	
Raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional barqarorligini shakllantirish	344
Yusupova Diloromxon Sabirdjanovna	
Milliy va xalq o'yinlari vositasida talabalarni sog'lomlashtirish.....	347
Ahmedov Gayratjon Kosimovich	
Деонтология медицинского персонала: этико-профессиональные ориентиры в условиях современной медицины.....	350
Бабаджанова Гулчеҳра	
Формирование творческого восприятия учащихся на уроках музыки.....	355
Габдульманова Ильнура Минисламовна	
Qizlar tarbiyasida maktab va mahalla hamkorligi monitoring tizimini takomillashtirishning pedagogik asoslari.....	358
Abdurazoqova Marg'uba Muxammad qizi	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarida iqtisodiy tushunchalarni shakllantirish pedagogik muammo sifatida	362
Ergashova Dilafro'z	
Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy karyerani shakllantirishning metodologik asoslari	365
Hayitova Sarvinoz Mahmudovna, Ilmiy rahbar: Ashirova Sojida Baxromovna	
Pedagogical and Methodological Foundations for Developing an Interactive Mobile Application for Teaching English to Preschool Children (Based on the Solobee Project).....	368
Khurshida Kuchkarova	
O'spirinlarda kiberbullingning profilaktikasi va psixokorreksion imkoniyatlari.....	373
Ibodova Gulimehr Inoyat qizi	
Pedagogical Factors and Didactic Conditions for Developing Communicative Competence in Future Teachers.....	378
Mirzayeva Gulshan Azamatovna	
Musiqqa ta'limida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari.....	382
Altmisheva Maftunabonu Baxtiyor qizi	
The Importance of the Concept of Discursive Competence in Teaching English	386
Mukhamatjonova Diyora Rustam qizi	
Koxlear implantli bolalarni ta'lim jarayoniga moslashtirishning korreksion-pedagogik asoslari	390
Najimova Muhabbat	
Alfa avlod uchun internet xavflari klassifikatsiyasi metodlarini ishlab chiqish klassifikatori	393
Ahralov Shavkat Sulaymonovich, Ahrorova Sevara Sulaymon qizi	
Aqli zaif o'quvchilar ta'limida sensor integratsiyaning pedagogik imkoniyatlari.....	398
Tajibayeva Shaxnoza Abdumuxtorovna	
Koxlear implantatsiyali o'quvchilarning psixologik-pedagogik reabilitatsiyasi samaradorligini oshirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish	401
Yuldasheva Saodat Utkurovna	

ALFA AVLOD UCHUN INTERNET XAVFLARI KLASSIFIKATSIYASI METODLARINI ISHLAB CHIQUISH KLASSIFIKATORI

Ahralov Shavkat Sulaymonovich

Qori Niyoziy nomidagi
 Tarbiya pedagogikasi milliy instituti doktoranti

Ahrorova Sevara Sulaymon qizi

Qori Niyoziy nomidagi
 Tarbiya pedagogikasi milliy instituti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Maqolada raqamli muhitning jadal shakllanishi sharoitida o'sib kelayotgan Alpha avlod fenomeni pedagogik nuqtayi nazardan tahlil qilinadi. Jumladan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) va internetning ijtimoiylashuv, qadriyatlar tizimi, ta'limga qobiliyat va xulq-atvorga ta'siri, ijtimoiy tarmoqlar orqali hosil bo'ladigan "exo-kamera"lar, klipchan tafakkur, ko'pvazifalilik (multitasking) kabi kognitiv-psixologik tendensiyalar ochib beriladi. Maqolada "Avlodlar nazariyasi" doirasida Alpha avlod xususiyatlari yoritiladi. O'zbekiston sharoitida raqamli muhitning tez ommalashuvi, bolalarni zararli axborotdan muhofaza qilishga qaratilgan huquqiy-me'yoriy choralar, maktab-oila-jamiyat hamkorligi va kiberpedagogik yechimlar tahlil etiladi. Asosiy xulosa sifatida raqamli avlod uchun ta'lim-tarbiya strategiyalari media va raqamli savodxonlik, kiberxavfsizlik madaniyati, tanqidiy-ijodiy fikrlash va emotsional intellekt kompetensiyalarini integral rivojlantirishni taqozo etishi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: raqamli avlod, Alpha avlod, avlodlar nazariyasi, kiberpedagogika, media savodxonlik, raqamli savodxonlik, kiberxavfsizlik, ijtimoiy tarmoqlar, klipchan tafakkur, ko'pvazifalilik, axborot xavfsizligi.

Abstract: The article analyzes, from a pedagogical perspective, the phenomenon of the "digital generation"—especially Alpha and Generation Z—growing up amid the rapid consolidation of the digital environment. It examines how information and communication technologies (ICT) and the Internet influence socialization, value systems, learning capacity, and behavior, and discusses cognitive-psychological trends such as "echo chambers" generated by social networks, clip thinking (clip-like cognition), and multitasking. Within the framework of generational theory, the paper comparatively outlines the characteristics of Alpha, Z, Y (Millennials), X, Baby Boomers, the Silent Generation, and the Greatest Generation. In the context of Uzbekistan, it reviews the swift diffusion of the digital environment, legal-regulatory measures to protect children from harmful content, school-family-community collaboration, and cyber-pedagogical solutions. The central conclusion argues that educational strategies for the digital generation must foster an integrated set of competencies—media and digital literacy, a culture of cybersecurity, critical-creative thinking, and emotional intelligence.

Key words: digital generation, Alpha generation, Generation Z, generational theory, cyber-pedagogy, media literacy, digital literacy, cybersecurity, social networks, clip thinking, multitasking, information security.

Аннотация: Аннотация: В статье анализируется феномен "альфа-поколения", развивающегося в условиях стремительного формирования цифровой среды, с педагогической точки зрения. В частности, выявляется влияние информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) и интернета на социализацию, системы ценностей, образовательные способности и поведение, когнитивные и психологические тенденции, такие как "экзо-камеры", создаваемые через социальные сети, клиппированное мышление, многозадачность. В статье освещаются характеристики "альфа-поколения" в рамках "теории поколений". Анализируются стремительная популярность цифровой среды в Узбекистане, правовые и нормативные меры, направленные на защиту детей от вредной информации, сотрудничество школы, семьи и общества, а также киберпедагогические решения. В качестве основного вывода обосновывается необходимость комплексного развития медиа- и цифровой грамотности, культуры кибербезопасности, критического и творческого мышления, а также компетенций эмоционального интеллекта в рамках образовательных стратегий для цифрового поколения.

Ключевые слова: цифровое поколение, поколение Альфа, теория поколений, киберпедагогика, медиаграмотность, цифровая грамотность, кибербезопасность, социальные сети, экспрессивное мышление, многозадачность, информационная безопасность.

KIRISH

Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, Internet tizimini keng rivojlantirmasdan turib, mamlakatimizni modernizatsiya qilish va yangilash, barqaror taraqqiyotga erishish haqida so'z yuritish mumkin emas. Biroq, "Milliy ma'naviyatimizga mutlaqo begona bo'lgan zararli g'oyalar, tushuncha va qarashlar chegarani buzmasdan, bildirmasdan, ta'bir joiz bo'lsa, "chaqirilmagan mehmon" bo'lib xonadonimizga, jamiyatimizga, eng yomoni, murg'ak bolalarimizning pokiza qalbi va ongiga kirib kelayotganidan ham ko'z yuma olmaymiz"¹.

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati Axborot xizmatining 2023-yil 8-fevraldagi bayonotiga ko'ra, bugungi kunda mamlakatimizda ijtimoiy tarmoqlar foydalanuvchilari soni keskin oshgan. Xususan, "Telegram" messenjerida 18 million, "Odnoklassniki"da 16,7 million, "Facebook"da 5,6 million, "Instagram"da 4,5 million, "VKontakte"da 2,6 million, "LinkedIn"da 432 ming va "X" (Twitter)da 51,6 ming foydalanuvchi mavjud. Bu raqamlar mamlakatda internet va ijtimoiy tarmoqlar faoliyatining ommalashganidan dalolat beradi. Tahlillar shuni ko'rsatmoqdaki, ijtimoiy tarmoqlarning asosiy foydalanuvchilari aynan yoshlar qatlamidir.

Bugungi kunda voyaga yetayotgan yosh avlod fan va texnologiya yaratgan ulkan imkoniyatlardan unumli foydalanib, jamiyatning barcha jabhalariga chuqur kirib bormoqda. Ular raqamli texnologiyalar asosida yashayotgan yangi muhitni o'zlashtirgan holda, o'z tafakkuri, dunyoqarashi va turmush tarzini zamon talablariga mos ravishda shakllantirishga intilmoqda. Bu esa insonning ijtimoiy-ma'naviy kamolotiga nisbatan pedagogik talablarni yanada oshiradi. Bu talablar hamda ehtiyoj va intilishlardagi umumiylik nafaqat individual xususiyatlar, balki ma'lum bir tarixiy davr uchun xos bo'lgan avlod xususiyatlari bilan bog'liq.

"Avlodlar nazariyasi" (generations theory)ga ko'ra, muayyan bir tarixiy davrda tug'ilgan insonlar o'rtasida dunyoqarash, hayot tarzi, manfaat va xohish-istaklardagi o'xshashliklar mavjud bo'ladi. Ular hayotga, axborotga, ishga, siyosatga va texnologiyaga nisbatan o'ziga xos munosabatga ega bo'lib, ma'lum ijtimoiy-psixologik qatlamni tashkil etadi².

"Avlodlar nazariyasi" (Generations Theory) ilk bor XX asrning 1990-yillar boshida amerikalik tadqiqotchilar Neil Howe va William Strauss tomonidan ilmiy muomalaga kiritilgan. Tadqiqotchilar turli avlod vakillari o'rtasida yuzaga kelayotgan dunyoqarash, qadriyat va turmush tarzidagi farqlarni tahlil qilish jarayonida inson shaxsiyatining shakllanishida uning o'sib-ulg'aygan ijtimoiy-tarixiy muhiti hal qiluvchi omil ekanligini ilmiy asoslab berdilar. Ularning ta'kidlashicha, insonning dunyoqarashi, qadriyatlar tizimi va hayotga bo'lgan munosabati, asosan, 12–14 yosh davrida shakllanadi. Bu bosqichda shaxsga ta'sir etuvchi asosiy omillar - oila va maktab tarbiyasi, ijtimoiy muhit, ommaviy axborot vositalari hamda tarixiy voqe'liklar insonning keyingi butun hayotidagi qarashlar tizimini belgilab beradi. Demak, shaxsiy identifikatsiya va qadriyatlar tizimi biologik o'sishdan ko'ra ko'proq madaniy va axborot muhiti bilan bog'liq.

Howe va Strauss konsepsiyasiga ko'ra, har bir avlod taxminan 20 yillik davr ichida yangilanib boradi. To'rtta avlod almashinuvidan keyin esa, ya'ni taxminan 80 yillik sikl so'ngida, avlod xususiyatlarining ma'lum darajada takrorlanishi kuzatiladi. Bu jarayon jamiyatning ijtimoiy-madaniy rivojlanish qonuniyatlarini, qadriyatlarning davriy o'zgarishini va ta'lim-tarbiya tizimidagi ehtiyojlarni prognozlash imkonini beradi.

Hozirgi kunda global jamiyatda faol ijtimoiy hayotga kirib kelayotgan Alpha avlod (2010-yildan keyin tug'ilganlar) o'zining kognitiv, axborotiy va ijtimoiy faoliyati bilan oldingi avlodlardan keskin farq qiladi. Bu avlod sun'iy intellekt (AI), virtual va kengaytirilgan reallik (AR/VR), robototexnika, bulutli texnologiyalar va mobil ekotizimlar muhitida o'sib kelayotgan ikkinchi to'liq raqamli avlod sifatida tavsiflanadi.

Alpha avlod uchun raqamli muhit tabiiy hayotiy muhitdir. Ular internet, gadjetlar va raqamli kommunikatsiya vositalari bilan bolalikdan tanish bo'lganligi sababli, axborotni qabul qilish, qayta ishlash va tahlil etish qobiliyati an'anaviy avlodlarga nisbatan juda yuqori. Ular hayotning deyarli barcha sohasida raqamli texnologiyalardan foydalanadilar - o'qish, muloqot, o'yin, ijod va ijtimoiy faoliyat ham raqamli ekotizim ichida kechadi.

Psixologik va pedagogik jihatdan qaralganda, Alpha avlod vakillariga xos quyidagi xususiyatlar ajralib turadi:

1. **Multitasking (multitasking)** - bir vaqtning o'zida bir nechta vazifani bajarish qobiliyati; ular bir paytda podkast tinglab, ijtimoiy tarmoqda fikr bildirish yoki o'quv vazifasini bajarishga qodir.
2. **Qisqa va jozibali kontentga moyillik (clip thinking)** - vizual, dinamik va qisqa ma'lumotlarni afzal ko'rish; ular uchun axborotning shakli mazmundan kam ahamiyatga ega emas.
3. **Axborotni tez tahlil qilish qobiliyati** - katta hajmdagi ma'lumotni saralab, asosiy g'oyani qisqa vaqtda ajratib olish qobiliyati.
4. **Tanqidiy fikrlashga moyillik** - rasmiy ma'lumotlarga nisbatan shubhali yondashuv, mustaqil manbalarni taqqoslashga intilish.

1 Mirziyoyev Sh. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent; "O'zbekiston" nashriyoti, 2021, 268-bet.

2 Giancola F. The generation Gap: More Myth than Reality// Human Resource Planning. 2006. # 29 (4).

5. **Ijtimoiy faollik va global ong** - ijtimoiy adolat, ekologiya, tenglik va innovatsiya mavzulariga qiziqish.
6. **Tez zerikish tendensiyasi** - ma'lumotni qabul qilish vaqti qisqargani sababli, an'anaviy ta'lim usullari ular uchun samarasiz hisoblanadi.

Shunday qilib, "Alpha avlod" fenomeni nafaqat yangi psixolingvistik va kognitiv xususiyatlarni, balki pedagogik jarayonning mazmuni, shakli va metodlarini ham qayta ko'rib chiqish zaruratini yuzaga keltiradi. Ular uchun ta'lim va tarbiya tizimi raqamli muhitga moslashgan, vizual va interfaol usullarga tayanadigan, axborotni tanqidiy tahlil qilish va ijodiy yaratishni rag'batlantiradigan kiberpedagogik modelga asoslanmog'i lozim.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Shuning uchun ham yapon olimi Tamaki Saito o'z tadqiqotlarida bunday odamlarni "hikikomori" (yapon tilida "yolg'izlikda yashovchi") deb atagan³.

Hozirgi kunda axborot oqimi va undan foydalanish imkoniyatlari kuchayishi natijasida Alpha avlod vakillari kasb tanlash yoki ish boshlashdan oldin: "Bu sohada ilgari qanday holat bo'lgan va hozirgi vaqtda qanday samara beryapti?" degan savolni doimiy ravishda o'rganib, taqqoslashadi. Bu ularning tanqidiy fikrlash qobiliyatini oshiradi, lekin katta axborot oqimi orasida yo'qolib qolish xatarini ham keltirib chiqarmoqda.

Alpha avlodga xos yana bir xususiyat – ular atrofdagilarga nisbatan shaxsiy fikr va tashxisga ega bo'lishlari, shuningdek, tez hazm bo'ladigan, qisqa va tushunarli axborotni afzal ko'rishlaridir. Shu sababli ularga axborotni publitsistik, ommabop va mulohazali so'zlashuv uslubida yetkazish maqsadga muvofiqdir. Alpha avlod bilan do'stona uslubda muloqot qilgan ma'qul. Ana shundagina ular bilan til topishish va ularni ishonitirish osonroq bo'ladi.

Raqamli texnologiyalar bilan tanishish va ular orqali atrofni anglash shaxsning ijtimoiylashuvida muhim ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Olimlar J. Pelfri va K. Gasserlarning ta'kidlashicha, "raqamlashtirish asri bolalari" yoki "raqamlashtirish aborigenlari" kundalik turmush tarzining asosiy qismini internetda o'tkazadilar va o'zlarini nafaqat raqamli maydonda, balki boshqa sohalarda ham ustun deb bilishadi⁴.

"Raqamli avlod" uchun virtual va real hayot o'rtasida chegara mavjud emas, ular uyida o'tirgan holda butun dunyo bilan aloqaga kirishadilar. Tadqiqotchi V. Pleshakov tomonidan ishlab chiqilgan quyidagi jadvalda yoshlarning raqamlashtirish jarayoniga kirib borishi va raqamlashtirishning ularning hayotiga ta'siri ko'rsatilgan.⁵

Yosh davri	Asosiy faoliyat turi	Raqamlashtirish jarayoniga daxldor faoliyatlar
Bolalik davri (1–3 yosh)	Jihozlar bilan o'ynash	Raqamlashtirilgan texnologiyalar bilan yuzaki tanishish
Maktabgacha yosh (3–7 yosh)	O'yin o'ynash	Kompyuter o'yinlari, internetdagi turli o'yinlar bilan tanishish
Kichik maktab yoshi (7–11 yosh)	O'quv faoliyati	Internetdan ma'lumot izlash, kompyuterda ishlash, mobil aloqa funksiyalarini o'rganish, ta'limda raqamli ma'lumotdan foydalanish
O'smirlik davri (11–15 yosh)	Aloqa	Internet va ijtimoiy tarmoqlarda faollik
Katta maktab yoshi (15–17 yosh)	Ilmiy-ta'limiy-kasbiy faoliyat	Internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali kasbiy va ta'limiy dunyoqarashning shakllanishi

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur maqolani tayyorlash jarayonida qiyosiy-taqqoslash, tahlil va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot davomida "Avlodlar nazariyasi"ga oid ilmiy manbalar, Alpha avlodning psixologik va pedagogik xususiyatlari yuzasidan olib borilgan tadqiqotlar hamda raqamli muhitning yoshlar ijtimoiylashuviga ta'siriga doir ilmiy adabiyotlar qiyosiy tahlil qilindi.

Shuningdek, turli avlodlarning axborotni qabul qilish, qayta ishlash va undan foydalanishdagi o'ziga xos jihatlari taqqoslanib, Alpha avlod vakillarining raqamli muhitga moslashuv darajasi hamda internet va ijtimoiy tarmoqlarning ularning dunyoqarashi va xulq-atvoriga ta'siri o'rganildi.

Tahlil natijalarini umumlashtirish asosida Alpha avlodning asosiy xususiyatlari, jumladan, klipchan tafakkur, ko'pvazifalilik, tezkor axborot almashinuvi, tanqidiy fikrlashga moyillik va raqamli muhitga yuqori darajada integratsiyalashganligi aniqlandi. Shu asosda raqamli avlod vakillarini tarbiyalash va o'qitishda media savodxonlik,

3 Saito Tamaki, Angles, J. Hikikomori: Adolescence without end. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2013.

4 Пэлфи, Дж. Дети цифровой эры//Дж.Пэлфи, У.Гассер. М., "Эскиммо", 2011. С. 368.

5 Плешаков В. Теория киберсоциализация человека: Монография/Под ред.А.Мудрика: "НомоСiberus", 2012. С. 212.

raqamli savodxonlik hamda kiberxavfsizlik kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik yondashuvlarning ahamiyati yoritildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

“Alpha avlod”ning boshqa avlodlardan ajralib turuvchi muhim jihatlaridan biri - bu ma'lumotlarni ko'rish orqali (ing. clip thinking) qabul qilishidir⁶ Ular ma'lumotlarni qisqa, vizual jihatdan jozibali, yorqin ranglarda va tez anglash mumkin bo'lgan ko'rinishda qabul qilishni afzal ko'radilar. Bu kabi axborotlarning to'plamli va qisqa formatda taqdim etilishi ma'lumotni mustaqil tahlil qilish, obyektiv xulosa chiqarish hamda to'g'ri baholash imkoniyatini cheklaydi.

Alpha avlod vakillari internet va raqamli muhitga shunchalik ishonadiki, aksar hollarda ma'lumotning manbasi, unda subyektiv qarashlar yoki xatoliklar mavjudligi haqida o'ylamaydi. Ular ma'lumotni tanqidiy baholash emas, balki faqat “axborot” sifatida qabul qilishga moyil. Bu esa ma'lumotni qabul qilishda tezlikni ta'minlasa-da, uni xotirada saqlash muddatini qisqartiradi.

Ushbu avlod vakillari ko'pvazifalilik qobiliyatiga ega, ya'ni ular bir vaqtning o'zida bir nechta vazifani bajara oladilar. Masalan, uy vazifasini bajarish barobarida do'stlari bilan yozishish, musiqa tinglash yoki ijtimoiy tarmoqlarda faol bo'lishlari mumkin⁷. Bu qobiliyat katta avlod vakillarini hayratga solsa-da, raqamli avlod uchun birvazifalilik (faqat bitta ish bilan shug'ullanish) juda zerikarli tuyuladi⁸. Biroq, bu ko'pvazifalilikning salbiy oqibatlari ham mavjud. Ular parishonxotirlik, xotira zaifligi, diqqatning tarqoqligi, depressiya va charchoq holatlari, shuningdek, so'z boyligining kamligi hamda fikrlarni to'g'ri ifoda eta olmaslikda namoyon bo'lmoqda⁹.

Virtual muhitda uzluksiz aloqada bo'lish bulling va kiberbulling holatlarining oshishiga sabab bo'lmoqda¹⁰. Shunday ekan, zamonaviy raqamli muhitda insonlar o'zaro muloqotda ko'pincha o'zini “jazosizlik illyuziyasi” ichida his etadi. Bu holat internetdagi anonimlik va virtual identifikatsiyaning nisbiyligi bilan izohlanadi. Aynan shu illyuziya tufayli foydalanuvchilar o'rtasida qo'pollik, haqoratomuz bayonotlar, yolg'on yoki manipulyativ ma'lumot tarqatish holatlari keng tarqalmoqda. Bunday xulq normalarining ommalashishi raqamli muhitda axloqiy va ma'naviy qadriyatlarning inqiroziga, ya'ni aql va axloq o'rtasidagi muvozanatning buzilishiga olib kelishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bu jarayon faqat axborot xavfsizligi muammosi emas, balki pedagogik va ma'naviy muammo sifatida ham qaralishi zarur. Chunki axloqiy qadriyatlar faqat texnik filtrlar yoki huquqiy sanksiyalar bilan emas, balki tarbiya va ta'lim jarayoni orqali barqarorlashadi. Shu jihatdan, raqamli asrda pedagoglar oldida turgan eng muhim vazifalardan biri - “Alpha avlod” vakillari uchun samarali, ma'naviy asoslangan kiberxavfsizlik kompetensiyalari tizimini yaratishdir.

Bugungi avlod an'anaviy ma'ruza usulidagi yoki passiv ta'lim modellariga qiziqish bildirmaydi. Ular interfaol muhit, multimedia vositalari, raqamli simulyatsiyalar va vizual ta'sirga asoslangan o'quv jarayonini afzal ko'radi. Bu esa pedagogdan nafaqat yangi metodlar, balki psixologik-pedagogik moslashuvni ham talab etadi. Shu bilan birga, ta'lim jarayonida axborot xavfsizligini ta'minlash faqat texnik choralar bilan cheklanib qolmasligi lozim. Uning poydevori - shaxsda axloqiy immunitet, intellektual mas'uliyat va raqamli ma'naviy madaniyatni shakllantirishdir. Ma'naviy immunitet - bu faqat axloq to'g'risidagi bilim emas, balki o'quvchilarning raqamli muhitda o'z xatti-harakatini anglay olishi, axborot oqimi ichida ma'naviy pozitsiyasini yo'qotmaslik qobiliyatidir. U ta'lim va tarbiya orqali mustahkamlanadi.

Shunday ekan, raqamli muhitda yuzaga kelayotgan tahdidlarga qarshi eng samarali chora - tashqi texnik yoki huquqiy nazorat emas, balki ichki ma'naviy barqarorlikni mustahkamlashdir. Zero, ma'lumotni nazorat qilishdan ko'ra ongni immunitetli qilish pedagogikaning strategik vazifasi hisoblanadi. Shu jihatdan, “Alpha avlod” uchun yaratilgan har qanday ta'lim konsepsiyasi axborot xavfsizligini axloq, ma'rifat va milliy qadriyatlar bilan uyg'un holda ko'rib chiqmog'i lozim. Ana shundagina raqamli jamiyatni barpo etuvchi inson nafaqat texnologik jihatdan, balki ma'naviy va ijtimoiy jihatdan ham mas'ul shaxs sifatida shakllanadi.

6 Третьякова В.С., Церковникова Н.Г. Цифровое поколение: потери и приобретения // Профессиональное образование и рынок труда. 2021. №2. С. 53–65. <https://doi.org/10.52944/PORT.2021.45.2.004>

7 Rosen L. Me, MySpace and I: Parenting the net generation. NY: PalgraveMacmillan, 2007. Б.258

8 Martin-Perpina M. M., Poch F. V., Cerrato S. M. Media multitasking impact in homework, executive function and academic performance in spanish adolescents // Psicothema. 2019. Vol. 31. № 1. P. 81-87. <https://doi.org/10.7334/psicothema2018.178>; Солдатова Г. У., Трифонова А. В. Медиамногзадачность: стоит ли беспокоиться // Дети в информационном обществе. 2018. № 28. 26-37-с.

9 Солдатова Г. У., Рассказова Е. И. “Цифровой разрыв” и межпоколенческие отношения родителей и детей // Психологический журнал. 2016. Т. 37. № 5. 44-54-с.

10 Arseneault L. Annual research review: The persistent and pervasive impact of being bullied in childhood and adolescence: implications for policy and practice // Journal of child psychology and psychiatry. 2018. Vol. 59. № 4. P. 405-421.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoyev Sh. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2021. – 268 b. <http://inson-huquqlari.uz/uz/news/internet-i-sotsialnye-seti-neotemlemaja-chast-nashej-zhizni>
2. Giancola F. The Generation Gap: More Myth than Reality // Human Resource Planning. 2006. No. 29 (4). <https://yuz.uz/news/x-y-z-avlodlar-nazariyasini-nega-organishimiz-kerak>
3. Pelfri J., Gasser U. Deti sifrovoy ery. – M.: "Eksmo", 2011. – 368 b.
4. Pleshakov V. Teoriya kibersotsializatsii cheloveka: monografiya / Pod red. A. Mudrika. – "HomoCiberus", 2012. – 212 b.
5. Tretyakova V. S., Tserkovnikova N. G. Tsifrovoye pokoleniye: poteri i priobreteniya // Professionalnoye obrazovaniye i rynok truda. 2021. No. 2. – B. 53–65. <https://doi.org/10.52944/PORT.2021.45.2.004>
6. Rosen L. Me, MySpace and I: Parenting the Net Generation. – New York: Palgrave Macmillan, 2007. – 258 b.
7. Martin-Perpiña M. M., Poch F. V., Cerrato S. M. Media Multitasking Impact in Homework, Executive Function and Academic Performance in Spanish Adolescents // Psicothema. 2019. Vol. 31. No. 1. – B. 81–87. <https://doi.org/10.7334/psicothema2018.178>
8. Soldatova G. U., Trifonova A. V. Mediamnogozadachnost: stoit li bespokoitsya // Deti v informatsionnom obshchestve. 2018. No. 28. – B. 26–37.
9. Soldatova G. U., Rasskazova E. I. "Tsifrovoy razryv" i mezhpokolencheskiye otnosheniya roditeley i detey // Psixologicheskiy jurnal. 2016. T. 37. No. 5. – B. 44–54.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(6)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.